

bouwer te Varsseveld (Geldersche Achterhoek) vermelden. Deze had namelijk een niet drachtige, tussen 1 en 2 jaar oude koe die nimmer gedekt was, en alleen in een weide liep; tot zijn verwondering merkte hij, dat het jonge beest zulke zware uiers kreeg, dat hij de moeite nam het dier nauwkeurig te observeren. Zodoende betrapte hij het erop, dat het zichzelf afzoog en dit geregeld bleek te doen, iets wat kalveren na hun geboorte in het algemeen niet wordt toegestaan bij hun moeder. Zonder enige tussenkomst van een zogdrijvende stof bleek het, dat de zogsecretie door geregeld zuigen kon worden opgewekt. De boer was mij als een zeer betrouwbaar man bekend.

Velp, 22 Dec. 1949

CH. M. JULIUS

KOEPOKKEN EN VACCINIA

Na 1945 komt bij de runderen in Nederland vaker koepokken voor dan vroeger. Prof. JANSSEN (*Tijdschr. v. Diergeneeskunde*, 1 Dec. 1949) en coll. C. STEINZ (*Tijdschr. v. Soc. Geneesk.*, 6 Jan. 1950) willen een epidemiologisch verband leggen tussen deze toeneming en het veelvuldiger vaccineren van recruten in de laatste jaren. Hoewel dit verband niet te ontkennen valt, kan men toch betwijfelen of dit de enige oorzaak is. Deze twijfel is gegrond op het feit dat *koepokken* en *vaccinia* niet identiek zijn (zie o.a. DOWNIE, *Jrl Path. and Bact.*, 48, bl. 361, 1939 en ook de recente handboeken over virusziekten). *Vaccinia*, de op het kalf voortgekweekte „koepok“-stof die voor de vaccinatie gebruikt wordt, is vrijwel zeker afkomstig van (al of niet over aap of konijn) aan het rund aangepast *variola*-virus. Deze *vaccinia* verschilt serologisch en ook wat de aard der laesies op de vliezen van het kippen-embryo betreft, onmiskenbaar van het echte koepokvirus zoals dit bij het rund voorkomt. De drie koepokvirusstammen afkomstig van Nederlandse koeien, die ik in het afgelopen jaar ontving of isoleerde, zijn alle beslist geen *vaccinia*.

Daar pokken onder het melkvee een grote oeconomische schade betekenen, is het vóórkomen ervan in landelijk milieu weer een argument tegen de vaccinatie. Daarom doe ik een beroep op de plattelandscollegae om mij het materiaal te zenden, wanneer bij het vee van patiënten koepokken uitbreken, opdat de aard van deze besmetting kan worden vastgesteld en op deze wijze het raadsel der koepokepidemiologie misschien iets nader tot zijn oplossing gebracht kan worden. Dit raadsel bestaat al sinds JENNERS dagen, toen de echte koepokken door velen aan besmetting met de toen heersende *variola* werden toegeschreven.

Het koepokvirus kan geïsoleerd worden uit het vocht der blazen, en soms ook uit de korsten. Verzendmateriaal hiervoor kan men aanvragen bij het Laboratorium voor de Gezondheidsleer, Mauritskade 57, Amsterdam-O.

Amsterdam, 13 Januari 1950

F. DEKKING

DE TOXICITEIT VAN PARA-AMINOSALICYLZUUR (P.A.S.) 1)

Behalve de genoemde ongewenste gevolgen der P.A.S.-toediening kan ook af en toe een o.a. in de *Lancet* gesignaleerd symptomencomplex ontstaan, gekenmerkt door koorts, huidverschijnselen en zeer hardnekkige, onproductieve hoest. De behandeling dient dan te worden gestaakt. De eveneens in de *Lancet* aangegeven mogelijkheid om te desensibiliseren door middel van gecombineerde toediening van kleine doses P.A.S. en antihistaminica hebben wij niet geprobeerd.

Tilburg, 27 December 1949

J. B. STOLTE

BERICHTEN

BUITENLAND

AFRIKA. — OERBOS GELE KOORTS. Evenals Centraal-Amerika is Centraal-Afrika gebleken het gele-koortsvirus in de jungle te herbergen. Een bosmug, *Aedes africanus*, onderhoudt de besmetting bij apen. Mensen aan de rand van

1) *N.T.v.G.*, Vraag 71, No 51, 1949.